

УДК 025.5:004.77(59+477)

Юрій Горбань,

кандидат культурології,

ORCID: <https://orcid.org/000-0001-5837-4409>,

доцент, директор,

Наукова бібліотека Київського національного університету культури і мистецтв (м. Київ, Україна)

вул. Євгена Коновальця, 36, м. Київ, 01133, Україна

e-mail: y.i.gorban@gmail.com

Олена Скаченко,

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-3827-5985>,

завідувачка відділу наукової комунікації і публікаційної діяльності,

Наукова бібліотека Київського національного університету культури і мистецтв (м. Київ, Україна)

вул. Євгена Коновальця, 36, м. Київ, 01133, Україна

e-mail: skachenko.nana@gmail.com

Національні програми інформаційної грамотності: досвід країн Південно-Східної Азії і України

Сучасні глобальні та регіональні інформаційні війни, фейкові новини **актуалізують** вивчення світового досвіду реалізації національних програм інформаційної грамотності. **Мета** статті – з'ясувати цілі, проаналізувати результати національного проекту «Дія. Цифрова освіта» (Україна); виявити схожі та унікальні елементи порівняно з національними програмами інформаційної грамотності країн Південно-Східної Азії (на прикладі Малайзії і Сінгапуру). **Методологічну** основу дослідження становлять теоретичні та емпіричні методи: аналізу джерел, опису, порівняльного аналізу, систематизації, візуалізації. **При викладі основного матеріалу** з'ясовано, що освітня платформа «Дія. Цифрова освіта», за сприяння Міністерства цифрової трансформації України і Української бібліотечної асоціації, ставить за мету навчити 6 млн українців навичкам цифрової грамотності. Кількісний та регіональний аналіз продемонстрував, що за рік до проекту приєдналося 1716 бібліотек-хабів, які стали амбасадорами проекту. Вони допомагають користувачам безкоштовно проходити обраний навчальний курс. У **висновках** наголошується на схожих підходах до реалізації національних проектів інформаційної грамотності Малайзії, Сінгапуру і України. Зокрема, це: формування навичок медіа та інформаційної грамотності за допомогою теленавчання (InfoLit-Telelearning у Малайзії); використання формату шоу (Super SURE Show у Сінгапуру); структурування програм за віковою та цільовою аудиторією (SURE 2.0 – для школярів; SURE for Life – для різних верств населення Сінгапуру); участь селебріті, публічних бібліотек країн у рекламі проектів. Унікальними рисами українського проекту «Дія. Цифрова освіта» визначено створення навчальних курсів у форматі освітніх серіалів; пропонування серіалів різного рівня знань та широкого тематичного діапазону; залучення до співпраці у якості хабів цифрової освіти громадських організацій, шкіл, IT-організацій, ЦНАП. **Практичне значення.** Вивчення світового досвіду реалізації національних програм інформаційної грамотності є актуальним питанням сьогодення, важливою передумовою розроблення національної програми та стандартів інформаційної грамотності в Україні.

К л ю ч о в і с л о в а: національні програми інформаційної грамотності, цифрова грамотність, бібліотеки-амбасадори, освітні серіали, медіаосвіта.

Актуальність проблеми. З моменту визнання інформації головним стратегічним ресурсом суспільства, винайдення сучасних технологій її обробки та збереження пріоритетного значення набуло формування основ інформаційної культури, поглиблення розуміння сутності інформаційної грамотності, з'явилися та укорінилися її поняття-синоніми: «медіа грамотність», «цифрова грамотність» тощо. Нинішні часи глобальних та регіональних інформаційних воєн, фейкових новин активізують визнання ролі медіаосвіти загалом, медійної та інформаційної грамотності зокрема як способу протистояння інформаційному маніпулюванню. Ці тенденції цифрового суспільства актуалізують вивчення українського і світового досвіду реалізації національних програм медіа та інформаційної грамотності.

Мета статті – з'ясувати цілі та перші результати національного проекту «Дія. Цифрова освіта»; порівняти його із національними програмами інформаційної грамотності країн Південно-Східної Азії (на прикладі Малайзії та Сінгапуру).

Для досягнення поставленої мети необхідно реалізувати такі **завдання**:

- проаналізувати національні програми інформаційної грамотності Малайзії і Сінгапуру;
- з'ясувати передумови та цілі національного проекту цифрової грамотності «Дія. Цифрова освіта»;
- представити онлайннову та офлайннову складові проекту;
- визначити рівень участі бібліотек України у національному освітньому проєкті;
- виявити схожі та унікальні елементи проєкту «Дія. Цифрова освіта» порівняно із національними програмами інформаційної грамотності Малайзії та Сінгапуру.

Для здійснення мети і завдань дослідження використано теоретичні та емпіричні методи: аналіз джерел, вивчення зарубіжного досвіду розроблення програм інформаційної грамотності, порівняльно-зіставний аналіз, упорядкування та систематизація річних результатів (січень 2020 – січень 2021) проєкту «Дія. Цифрова освіта».

Аналіз досліджень та публікацій засвідчує, що світовий досвід розроблення моделей, програм медіа та інформаційної грамотності перебуває у полі зору як вітчизняних, так і зарубіжних вчених Т. Черненко, Т. Яворської, А. Grizzle, M. Carme Torras Calvo [1]. Організаційні, методичні аспекти розроблення національних програм інформаційної грамотності фахівці висвітлюють, фокусуючись на досвіді окремих країн: Канади – Cara Bradley [10]; Сінгапуру – Tzu-Bin Lin, Intan Azura Mokhtar & Li Yi Wang [14]; Sara Pek & Damien Wang [15]; Малайзії – N. Edzan & Mohd Sharif Mohd Saad [12]; N. Edzan [11]; S. A. Ismail [13]; Шрі Ланки – Pradeera Wijetunge [16]. Впровадження програм медіаграмотності для різних цільових груп у Швеції розглянуто у статті Т. Черненко [6]. Сучасний стан формування медіа та інформаційної культури у Фінляндії і Австралії представлено у публікаціях Т. Яворської і Н. Щусь [7]. Проте, більш глибокого аналізу потребують цілі і перші (річні) результати національного освітнього проєкту цифрової грамотності «Дія. Цифрова освіта», питання ролі

бібліотек як амбасадорів проекту; узагальнення кращого досвіду реалізації національних програм інформаційної грамотності загалом та країн Південно-Східної Азії зокрема.

Виклад основного матеріалу. Дедалі більшої ваги у концепції навчання впродовж життя, запропонованій Європейським парламентом і Радою Європи у 1996 р., набувають програми інформаційної грамотності (далі – ІГ). У всьому світі розробляються і впроваджуються національні стандарти, керівництва, моделі інформаційної грамотності.

Александрійська декларація ЮНЕСКО (2005) проголошує інформаційну грамотність «основним правом людини в цифровому світі», яка «дає можливість людям у всіх сферах життя шукати, оцінювати, використовувати та ефективно створювати інформацію для досягнення своїх особистих, соціальних, професійних та освітніх цілей» [9].

Наприкінці ХХ ст. у США (1989), Великобританії (1997), Австралії (1997) були запроваджені стандарти, котрі згодом лягли в основу більшості національних керівництв та програм інформаційної грамотності у різних країнах світу, зокрема у Південній Африці, Індії, Новій Зеландії, Малайзії, Сінгапурі, Шрі Ланці та ін.

Серед країн Південно-Східної Азії найбільшої уваги варте вивчення досвіду реалізації національних програм інформаційної грамотності у Малайзії і Сінгапурі.

Програми інформаційної грамотності Малайзії

Бурхливий розвиток інформаційних, комп'ютерних технологій у 90-х роках ХХ ст. активізував урядові освітні реформи у Малайзії. На державному рівні були запроваджені програми, які передбачають навчання ІГ. До прикладу, у рамках *Malaysian Smart School Project* (MSSP) процес викладання мав на меті формування нової культури навчання, розвитку «грамотного, критичного та креативного мислення» [13, с. 53]. Проекти *MySchoolNet*, *Electronic Book Project* також сприяли розповсюдженню знань ІГ. Програма інформаційної грамотності Малайзії *InfoLit-Telelearning* була ініційована відділом досліджень початкової освіти (BERU) у 1996 р. Вона передбачала формування навичок ІГ за допомогою теленавчання. Основні цілі програми:

- збір даних про потреби учнів при набутті інформаційної грамотності;
- вибір підходів до навчання;
- набуття знань та бажаний спосіб їх отримання;
- виявлення навичок ІГ за допомогою теленавчання.

Кінцевими результатами програми стало усвідомлення необхідності запровадження національних стандартів оцінювання програм ІГ, розроблення методології надання знань шляхом теленавчання [11, с. 269].

Пізніше, для планування, впровадження та оцінки програм ІГ у вищій школі Малайзії, була запропонована Національна програма інформаційної грамотності *National Information Literacy Agenda (NILA)*. З часом ця програма забезпечила організаційну структуру для розроблення принципів і стандартів підтрим-

ки освіти з ІГ в усіх секторах освіти: шкільної, вищої та окремо публічних бібліотек країни, як основної структури надання послуг у рамках програм ІГ.

Програми інформаційної грамотності Сінгапуру

Великого значення при досягненні цілей побудови розвинутої економіки уряд Сінгапуру приділяв саме ініціативам, пов'язаним з ІГ. Проведення тестування інформаційних навичок школярів у пілотній програмі 1987 р. привело до видання «чорної» (1989) та «помаранчевої» (1991) книг-пакетів інформаційних навичок для початкових шкіл [13, с. 33].

Упродовж 2012–2016 рр. Національна Бібліотечна Рада Сінгапуру (The National Library Board of Singapore, NLB) реалізовувала *Національну програму інформаційної грамотності (NILP)*, яка мала на меті підвищити обізнаність суспільства з питань інформаційної грамотності в інформаційному середовищі. У 2013 році була запущена рекламна компанія ребрендингу програми, яка згодом стала називатися *SURE (ВПЕВНЕНИЙ)*. Акронім назви складається із чотирьох концепцій – Source. Understand. Research. Evaluate, – про які люди повинні пам'ятати, оцінюючи надійність новин [8].

Source – Джерело: будьте впевнені, що джерело інформації достовірне і надійне.

Understand – Розуміти: знайте, що Ви читаєте, шукайте факти, а не чужі пояснення.

Research – Дослідити: детально вивчіть інформацію, потім підсумуйте її, перевірте і порівняйте з декількома джерелами.

Evaluate – Оцінити: розгляньте інформацію різнобічно і критично [15].

Пізніше програма була модернізована у SURE 2.0 – для школи та SURE for Life. – для заохочення різних верств суспільства практично застосовувати навички ІГ під час пошуку та використання інформації, дотримуватися кібернетики, поваги до співрозмовників у соціальних мережах. Особливо активну роль у реалізації рекламної компанії проекту відігравали публічні бібліотеки країни, використовуючи для промоції плакати, наклейки, закладки з інформацією про програму [8].

У 2015 р. проєкт SURE трансформувався у «Super SURE Show», серію публічних просвітницьких заходів, що проводилися у форматі шоу. Запрошені спікери обговорювали різні аспекти ІГ, ділилися навчальними матеріалами з тем, дотичних до їхньої діяльності. Для студентів, викладачів, учасників різних професійних спільнот організовувалися окремі заняття з ІГ, проводилися дослідження з використання Інтернет ресурсів тощо. Окрім того, безкоштовні семінари ІГ для задоволення дослідницьких потреб були організовані NLB для менеджерів, керівників, техніків у різних організаціях.

Онлайн платформа цифрової грамотності України «Дія. Цифрова освіта»

Під час Всесвітнього економічного форуму Давос-2020 була озвучена ініціатива започаткування глобальної освітньої програми, яка дала б змогу навчити 1 млрд осіб у всьому світі новим професіям. У світлі цих та інших глобаль-

них ініціатив відбулися зміни моделей роботи бібліотек. Останні стали активними учасниками процесу медіаосвіти, а саме – розвитку медіа та інформаційної грамотності (навичок критичної оцінки інформації, її аналізу, оцінки, ідентифікації як достовірної чи маніпулятивної).

Аналіз стану медіаосвіти в Україні, проведений у 2019 р., засвідчив, що «в українському суспільстві існує запит на впровадження програм медіа грамотності та медіаосвіти» [6], особливо серед осіб похилого віку, проте державна політика більш концентрується на впровадженні медіаосвіти у школах та закладах вищої освіти.

Освітня онлайн платформа «Дія. Цифрова освіта» є складовою частиною національного проєкту «Дія», ініційованого Міністерством цифрової трансформації України. У рамках реалізації проєкту «Дія», що розшифровується як «Держава і я», передбачено створення онлайн сервісів державних послуг та побудови «Держави у смартфоні». Проєкт стартував у січні 2020 р. як реагування уряду на результати дослідження попереднього року, згідно з якими 53 % українців володіють цифровими навичками нижче базового рівня за методологією оцінки цифрових навичок, що використовується Європейською комісією [5, с. 8], а 47 % громадян виявили інтерес до навчання.

Проєкт «Дія. Цифрова освіта» ставить за мету за 3 роки навчити 6 млн українців навичкам цифрової грамотності. Офіційним партнером проєкту виступила Українська бібліотечна асоціація.

Проєкт охоплює дві складові:

- *Онлайн*: платформу, що пропонує безкоштовні курси цифрової грамотності;
- *Офлайн*: мережу хабів цифрової освіти в різних містах України, де можна безкоштовно отримати доступ до цифрових гаджетів та мережі Інтернет.

Онлайн складова проєкту пропонує курси, побудовані у вигляді освітніх серіалів. Учасниками серіалів є експерти та українські селебріті.

Першими були запропоновані такі курси:

1. «Базові цифрові навички», що передбачає три рівні знань;
2. «Цифрові навички для вчителів»;
3. Серіал для батьків «Безпека дітей в Інтернеті» (розповідає як уберегти дітей від шкідливих онлайн матеріалів, суїцидальних Інтернет-спілок, сексуального насильства).

Наприкінці березня 2020 р., реагуючи на виклики поширення пандемії, було створено оглядовий освітній серіал «Карантин: онлайн-сервіси для вчителів», метою якого стало налаштування комунікацій вчителів та учнів під час дистанційного навчання. Серіал розповідає про сервіси та специфіку їхнього використання вчителями. Зокрема, були розглянуті онлайн-платформи Google Classroom, Microsoft Teams, Cisco Webex, Zoom, Class Dojo, Classtime, Viber.

Пізніше були реалізовані серіали «Цифрові технології для людей з інвалідністю»; «Вступ: діджитал-маркетинг для школярів та студентів», «Штучний інтелект для школярів», «Стартує стартап» та ін.

Як зазначається на сайті проєкту [4], при розробленні курсів враховувалися загальноєвропейські стандарти викладання та оцінки цифрової компетентності. Зок-

рема, курс «Базова цифрова грамотність» спирається на Рамку цифрової компетентності для громадян DigComp; курс «Цифрова грамотність для вчителів» – на Європейську Рамку цифрових компетенцій для працівників освіти DigComp Edu.

Розробленням освітніх серіалів займається студія онлайн-освіти EdEra за сприяння і підтримки Google Україна, Microsoft Ukraine, Академія ДТЕК, Лабораторія інноваційного розвитку ПРООН в Україні, CISCO, CFC Consulting, Освіторія, Global Teacher Prize [4].

Нові освітні серіали з'являються на офіційному сайті проекту щомісяця, демонструючи помітне кількісне зростання: 3 серіали у січні 2020 р.; 6 – у квітні, 7 – у травні, 9 – у червні; 23 – у серпні, 43 – у січні 2021, 49 – у лютому [3].

Наразі (станом на лютий 2021 р.) серіали згруповані у 19 категорій. Як видно з даних, представлених на рис. 1, найбільше освітніх серіалів – 8 – пропонується у категорії «Для новачків». Це три сезони курсу «Базові цифрові навички», курси «Цифрові гроші», «Кіберняні», «Електронний підпис», «Персональні дані» та ін. Кількість серій у курсах різна: від 4 до 11; тривалість серій – 8–10 хв. 5 серіалів створено у категорії «Для держслужбовців»; по 4 серіали у категоріях «Для школярів», «Онлайн-сервіси» та «Вибори» тощо.

Рис. 1. Кількісна структура освітніх серіалів за категоріями

Динамічного розвитку набула офлайн складова проекту «Дія. Цифрова освіта». Лише за пів року (станом на серпень 2020 р.) по всій Україні відкрилося більше 1300 хабів цифрової освіти на базі публічних бібліотек, інформаційних центрів, шкіл, ІТ-організацій, громадських організацій тощо. Через рік, у лютому 2021 р., мережа національного проекту вже налічувала 2054 хаби (за даними інтерактивної карти) [2].

Зокрема, співпраця розвивається за такими напрямками: сприяння поширенню цифрової грамотності серед населення України; створення умов для навчання цифровим навичкам, сприяння організації та проведенню тренінгів, конференцій, семінарів щодо цифрової грамотності.

Інтерактивна карта хабів, розміщена на офіційному сайті проекту, дає змогу відстежувати учасників проекту у семи категоріях. Так, амбасадорами проекту є: ІТ-організації (5), ЦНАП (7), Компанії і приватний сектор (8), Громадські організації (15), Університети (12), Школи (239), Бібліотеки (1716).

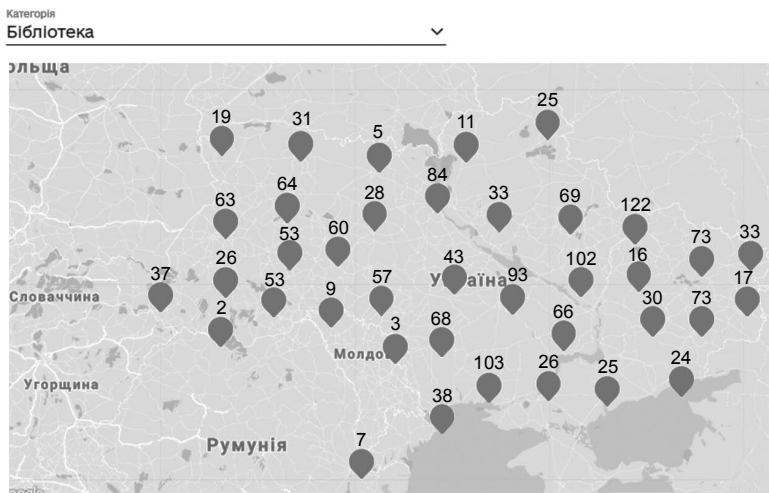

Рис. 2. Карта бібліотек-амбасадорів проекту, лютий 2021 р.

Упродовж 2020 р. було виявлено 1716 публічних бібліотек України (рис. 2), які стали амбасадорами проекту і допомагають користувачам безкоштовно пройти обраний курс навчання на національній онлайн-платформі. Найбільшу

Таблиця
Бібліотеки-амбасадори проекту у розрізі областей, лютий 2021 р.

Адміністративно-територіальні одиниці України	Кількість - бібліотек амбасадорів проекту	Адміністративно-територіальні одиниці України	Кількість - бібліотек амбасадорів проекту
Київ	2	Одеська	68
Вінницька	66	Полтавська	116
Волинська	51	Рівненська	52
Дніпропетровська	106	Сумська	54
Донецька	110	Тернопільська	52
Житомирська	38	Харківська	146
Закарпатська	39	Херсонська	54
Запорізька	64	Хмельницька	96
Івано-Франківська	20	Черкаська	43
Київська	99	Чернівецька	23
Кіровоградська	76	Чернігівська	16
Луганська	113	Севастополь	-
Львівська	61	АР Крим	-
Миколаївська	151	Всього	1716

кількість хабів цифрової освіти – 151 – відкрито у бібліотеках Миколаївської області; у Харківській – 146; у Полтавській – 116 (див. табл.).

Аналіз кількості бібліотек-хабів у 25 адміністративно-територіальних одиницях України засвідчує (рис. 3), що найбільше (від 100 до 155 хабів) відкрито у 6 областях (Дніпропетровській, Донецькій, Луганській, Миколаївській, Полтавській, Харківській); (від 50 до 100) – у 12 областях (Вінницькій, Волинській, Запорізькій, Київській, Кіровоградській, Львівській, Одеській, Рівненській,

Сумській, Тернопільській, Херсонській, Хмельницькій). У 7 областях амбасадорами проекту є від 1 до 50 бібліотек.

Окрім публічних бібліотек, учасниками проекту «Дія. Цифрова освіта» є 12 університетів України. Зокрема, це: Мукачівський державний університет, Тернопільський національний економічний університет, Хмельницький кооперативний торговельно-економічний інститут, Донецький національний університет імені Василя Стуса, Національний університет кораблебудування імені адмірала Макарова (ф-т морської інфраструктури), Сумський національний аграрний університет, Бібліотека Коледжу переробної та харчової промисловості Харківського національного технічного університету сільського господарства ім. Петра Василенка, Центр науково-гуманітарної інформації Харківського гуманітарного університету «Народна українська академія», Київський індустріальний коледж Київського національного університету будівництва і архітектури, Інститут телекомунікаційних систем НТУУ «КПІ», Національний університет біоресурсів і природокористування України, Київський національний університет імені Тараса Шевченка.

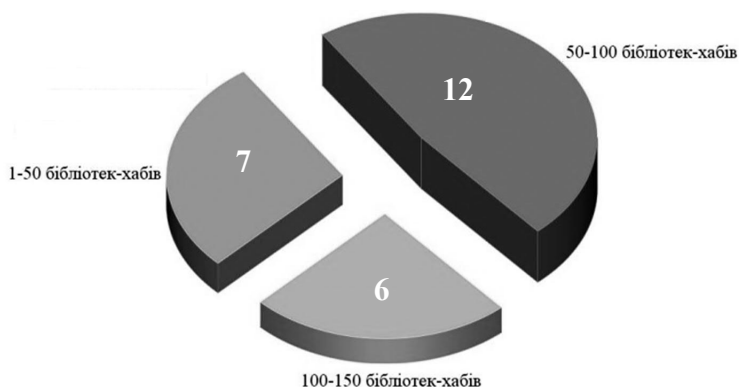

Рис. 3. Групування областей за кількістю бібліотек-хабів

Варто наголосити, що при розробленні цілей, компонентної структури української національної платформи «Дія. Цифрова освіта» були враховані кращі світові практики реалізації національних програм інформаційної грамотності, у тому числі, країн Південно-Східної Азії. Зокрема, проекти з формування навичок інформаційної грамотності за допомогою теленавчання (InfoLit-Telelearning у Малайзії); проведення навчання у форматі шоу (Super SURE Show у Сінгапурі); структурування програм за віковою та цільовою аудиторією (SURE 2.0 – для школярів; SURE for Life – для різних верств населення та професійних спільнот Сінгапуру); залучення публічних людей та селебріті, а також публічних бібліотек країн до рекламної компанії проєктів. До унікальних елементів української онлайн платформи «Дія. Цифрова освіта» варто віднести створення навчальних курсів у форматі освітніх серіалів; пропонування серіалів різного рівня та широкого тематичного діапазону; залучення до співпраці у якості хабів цифрової освіти громадських організацій, шкіл, ІТ-організацій, ЦНАП тощо.

Висновки. Глобальні та регіональні інформаційні війни стимулюють визнання ролі медіа та інформаційної грамотності як способу протистояння інформаційному маніпулюванню; актуалізують вивчення українського та світового досвіду реалізації національних програм інформаційної грамотності.

Дослідження продемонструвало, що наприкінці ХХ – початку ХХІ ст. у країнах Південно-Східної Азії, особливо у Малайзії і Сінгапурі, підтримка ініціатив інформаційної грамотності розглядалася як стратегічний напрям діяльності урядів цих країн. Були реалізовані Національні програми інформаційної грамотності: NILA у Малайзії та NILP у Сінгапурі, які заклали основи для навчання ІТ у всіх секторах освіти: шкільної, вищої та окремо у публічних бібліотеках цих країн.

Український проєкт «Дія. Цифрова освіта», розпочатий у січні 2020 р. за підтримки Міністерства цифрової трансформації та Української бібліотечної асоціації як партнера, ставить за мету навчити 6 млн українців навичкам цифрової грамотності. Онлайн складова проєкту пропонує курси у вигляді освітніх серіалів. У 19 категоріях представлено вже майже 50 серіалів, знятих упродовж 2020–2021 рр. Стрімкого розвитку набула офлайн складова проєкту. Мережа проєкту нараховує вже 2054 хаби, серед яких – 1716 бібліотек-амбасадорів проєкту, які допомагають своїм користувачам безкоштовно пройти обраний курс навчання.

Перспективи подальших досліджень полягають у вивченні досвіду реалізації національних програм інформаційної грамотності у Північній Америці, Європі, виявленні подібних та унікальних характеристик програм, які могли б сприяти подальшому удосконаленню української національної освітньої платформи «Дія. Цифрова освіта».

Список бібліографічних посилань

1. Медийная и информационная грамотность : руководство по политике и стратегии / ред. А. Grizzle, М. Torras Calvo. Париж, 2020. 193 с. URL: https://unesdoc.unesco.org/in/documentViewer.xhtml?v=2.1.196&id=p:usmarcdef_0000375023&file=/in/rest/annotationSVC/DownloadWatermarkedAttachment/attach_import_040971fb-7968-4e67-b952-592ca6487977%3F_%3D375023rus.pdf&locale=en&multi=true&ark=/ark:/48223/pf0000375023/PDF/375023rus.pdf#%5B%7B%22num%22%3A1575%2C%22gen%22%3A0%7D%2C%7B%22name%22%3A%22XYZ%22%7D%2Cnull%2Cnull%2C0%5D.
2. Мережа хабів. Дія. URL: <https://osvita.diiia.gov.ua/hubs>.
3. Освітні серіали. Дія. URL: <https://osvita.diiia.gov.ua/courses>.
4. Про проєкт. Дія. URL: <https://osvita.diiia.gov.ua/about>.
5. Цифрова грамотність населення України. Міністерство цифрової трансформації України. 2019. 211 с. URL: https://osvita.diiia.gov.ua/uploads/0/585-cifrova_gramotnist_naselenna_ukraini_2019_compressed.pdf.
6. Черненко Т. В. Міжнародний досвід впровадження медіаграмотності для окремих цільових груп: можливості для України. Національний інститут стратегічних досліджень. 2019. URL: <https://niss.gov.ua/doslidzhennya/informaciyini-strategii/mizhnarodniy-dosvid-vprovadzhennya-mediagramotnosti-dlya>.
7. Яворська Т. М., Щусь Н. В. Формування медіа- та інформаційної культури: зарубіжний досвід публічних бібліотек. *Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія*. 2019. № 4. С. 38–46.
8. About the SURE campaign. National Library Board Singapore. URL: <https://sure.nlb.gov.sg/about-us/sure-campaign/>.
9. (2006) Alexandria Proclamation on Information Literacy and Lifelong Learning. Communication and Information. 2006. URL: http://www.unesco.org/new/en/communication-and-information/resources/news-and-in-focus-articles/all-news/news/alexandria_proclamation_on_information_literacy_and_lifelong/.

10. Bradley C. Information Literacy Policy Development in Canada: Is It Time? *Partnership: The Canadian Journal of Library and Information Practice and Research*. 2013. Vol. 8 (2). URL: <https://doi.org/10.21083/partnership.v8i2.2489>.

11. Edzan N. N. Information Literacy Development in Malaysia: A Review. *Libri*. 2008. Vol. 58 (4). PP. 265–280. URL: <https://doi.org/10.1515/libr.2008.027>.

12. Edzan N. & Mohd Saad M. NILA : A National information literacy agenda for Malaysia. *Malaysian Journal of Library & Information Science*. 2005. Vol. 10(1). Pp. 91–103. URL: <https://mjlis.um.edu.my/article/view/8481>.

13. Ismail S. A. Factors affecting the implementation of information literacy education in Malaysian primary schools. Doctor of Philosophy. Victoria University of Wellington. Wellington, 2014. 368 p. URL: <https://researcharchive.vuw.ac.nz/xmlui/handle/10063/3681>.

14. Lin Tzu-Bin, Mokhtar, Intan A. & Wang Li Yi. The construct of media and information literacy in Singapore education system: global trends and local policies. *Asia Pacific Journal of Education*. 2015. Vol. 35(4). PP. 423–437. URL: <https://doi.org/10.1080/02188791.2013.860012>.

15. Pek S. & Wang D. Digital Content Consumption Trends in the Website of Singapore's National Information Literacy Programme. *International Journal of Library and Information Services (IJLIS)*. 2019. Vol. 8 (1). PP. 1–23. URL: <https://doi.org/10.4018/IJLIS.2019010101>.

16. Wijetunge P. Empowering 8: the Information Literacy model developed in Sri Lanka to underpin changing education paradigms of Sri Lanka. *Sri Lanka Journal of Librarianship & Information Management*. 2009. Vol. 1 (1). PP. 31–41. URL: <http://doi.org/10.4038/sllim.v1i1.430>.

References

1. Grizzle, A. & Torras, M. C. (Eds.) (2020). *Mediinaia i informatcionnaia gramotnost : rukovodstvo po politike i strategii [Media and Information Literacy: A Policy and Strategy Guide]*. Paris. Retrieved from https://unesdoc.unesco.org/in/documentViewer.xhtml?v=2.1.196&id=p::usmarcdef_0000375023&file=/in/rest/annotationSVC/DownloadWatermarkedAttachment/attach_import_040971fb-7968-4e67-b952-592ca6487977%3F_%3D375023rus.pdf&locale=en&multi=true&ark=/ark:/48223/pf0000375023/PDF/375023rus.pdf#%5B%7B%22num%22%3A1575%2C%22gen%22%3A0%7D%2C%7B%22name%22%3A%22XYZ%22%7D%2Cnull%2Cnull%2C0%5D [In Russian].

2. Merezha khabiv [Merezha hubs]. Diia. Retrieved from <https://osvita.diia.gov.ua/hubs> [In Ukrainian].

3. Osvitni serialy [Osvitni seriali]. Diia. Retrieved from <https://osvita.diia.gov.ua/courses> [In Ukrainian].

4. Pro proekt [About the project]. Diia. Retrieved from <https://osvita.diia.gov.ua/about> [In Ukrainian].

5. Tsyfrova hramotnist naselennia Ukrainy (2019) [Digital literacy of the population of Ukraine]. Ministry of Digital Transformation. Retrieved from https://osvita.diia.gov.ua/uploads/0/585-cifrova_gramotnist_naselenna_ukraini_2019_compressed.pdf [In Ukrainian].

6. Chernenko, T. V. (2019). Mizhnarodnyi dosvid vprovadzhennia mediahramotnosti dlia okremykh tsilovykh hrup: mozhlyvosti dlia Ukrainy [International media awareness for media literacy for other groups: opportunities for Ukraine]. National Institute for Strategic Studies. Retrieved from <https://niss.gov.ua/doslidzhennya/informaciyni-strategii/mizhnarodniy-dosvid-vprovadzhennya-media-gramotnosti-dlya> [In Ukrainian].

7. Iavorska, T. M. & Shchus, N. V. (2019). Formuvannia media- ta informatsiinoi kultury: zarubizhnyi dosvid publichnykh bibliotek [Formation of media of information culture: foreign reports of public libraries]. *Bibliotekoznavstvo. Dokumentoznavstvo. Informolohiia*, 4, 38-46. [In Ukrainian].

8. About the SURE campaign. National Library Board Singapore. Retrieved from <https://sure.nlb.gov.sg/about-us/sure-campaign/> [In English].

9. (2006). Alexandria Proclamation on Information Literacy and Lifelong Learning. Communication and Information. Retrieved from http://www.unesco.org/new/en/communication-and-information/resources/news-and-in-focus-articles/all-news/news/alexandria_proclamation_on_information_literacy_and_lifelong/ [In English].

10. Bradley, C. (2013). Information Literacy Policy Development in Canada: Is It Time? *Partnership: The Canadian Journal of Library and Information Practice and Research*, 8 (2). Retrieved from <https://doi.org/10.21083/partnership.v8i2.2489> [In English].

11. Edzan, N. N. (2008). Information Literacy Development in Malaysia: A Review. *Libri*, 58 (4), 265-280. Retrieved from <https://doi.org/10.1515/libr.2008.027> [In English].
12. Edzan, N. & Mohd, Saad M. (2015). NILA : A National information literacy agenda for Malaysia. *Malaysian Journal Of Library & Information Science*, 10 (1), 91-103. Retrieved from <https://mjlis.um.edu.my/article/view/8481> [In English].
13. Ismail, S. A. (2014). Factors affecting the implementation of information literacy education in Malaysian primary schools. Doctor of Philosophy. Victoria University of Wellington. Wellington. Retrieved from <https://researcharchive.vuw.ac.nz/xmlui/handle/10063/3681> [In English].
14. Lin, Tzu-Bin, Mokhtar, Intan A. & Wang Li Yi. (2015). The construct of media and information literacy in Singapore education system: global trends and local policies. *Asia Pacific Journal of Education*, 35(4), 423-437. Retrieved from <https://doi.org/10.1080/02188791.2013.860012> [In English].
15. Pek, S. & Wang, D. (2019). Digital Content Consumption Trends in the Website of Singapore's National Information Literacy Programme. *International Journal of Library and Information Services (IJLIS)*, 8 (1), 1-23. Retrieved from <https://doi.org/10.4018/IJLIS.2019010101> [In English].
16. Wijetunge, P. (2009). Empowering 8: the Information Literacy model developed in Sri Lanka to underpin changing education paradigms of Sri Lanka. *Sri Lanka Journal of Librarianship & Information Management*, 1 (1), 31-41. Retrieved from <http://doi.org/10.4038/sllim.v1i1.430> [In English].

Yurii Horban,

PhD in Cultural Studies, ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-5837-4409>,
director, Scientific Library Kyiv National University of Culture and Arts (Kyiv, Ukraine)

Olena Skachenko,

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-3827-5985>,
head of department of scientific communication and publishing activities,
Scientific Library Kyiv National University of Culture and Arts (Kyiv, Ukraine)

NATIONAL INFORMATION LITERACY PROGRAMS: THE EXPERIENCE OF SOUTHEAST ASIA AND UKRAINE

The aim of the article is to find out the goals, analyze the results of the national project "Action. Digital Education" (Ukraine); identify similar and unique elements compared to the national information literacy programs of Southeast Asia (for example, Malaysia and Singapore). **The methodological** basis of the study is theoretical and empirical methods: analysis of sources, descriptions, comparative analysis, systematization, visualization. **The novelty** of the study. For the first time, a scientific analysis of the goals and results of the national online platform for digital literacy "Action. Digital Education", as well as online and offline components of the project, has been conducted. **Conclusions.** It has been found that the educational platform "Action. Digital Education", with the assistance of the Ministry of Digital Transformation of Ukraine and the Ukrainian Library Association, aims to teach 6 million of Ukrainians digital literacy skills. Quantitative and regional analysis shows that during 2020, 1,716 hub libraries joined the project and became ambassadors of the project and helped users to take the selected training course free of charge. Similar elements in the implementation of national information literacy projects in Malaysia, Singapore have been identified. These are: developing media skills and information literacy through telelearning (InfoLit-Telelearning in Malaysia); usage of the show format (Super SURE Show in Singapore); structuring programs by age and target audience (SURE 2.0 – for schoolchildren; SURE for Life - for different segments of the population of Singapore); participation of celebrities and public libraries of the studied countries in advertising projects. Unique features of the Ukrainian project "Action. Digital Education" is the development of training courses in the format of educational series; offering series of different levels of knowledge and a wide range of topics; involvement in cooperation as hubs of digital education of public organizations, schools, IT organizations, CNAP. **Practical value.** The study of worldwide experiences in the implementation of national information literacy programs is a pressing issue today and is a prerequisite for the development of a national program and standards of information literacy in Ukraine.

Keywords: national information literacy programs, digital literacy, libraries-ambassadors, educational series, media education.

Scientific Library Kyiv National University of Culture and Arts
36, Ye. Konovaltzia str., Kyiv, 01133, Ukraine
e-mail: y.i.gorban@gmail.com
e-mail: skachenko.nana@gmail.com

Стаття надійшла до редакції 22.03.2021 р.